

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วย สินทรัพย์ที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุน
พ.ศ. 2547

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับทรัพย์สินที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุน พ.ศ. 2538 เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสม และเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(2) และ (8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ประกอบกับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 75/2545 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2545 เรื่อง มอบอำนาจให้ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับมอบหมายการปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ จึงกำหนดระเบียบ ว่าด้วยสินทรัพย์ที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุน พ.ศ. 2547 ไว้ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยสินทรัพย์ที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุน พ.ศ. 2547 ”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2547 เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับทรัพย์สินที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุน พ.ศ. 2538

ให้ยกเลิกบรรดาระเบียบและคำแนะนำต่าง ๆ ในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์รักษาการตามระเบียบนี้ รวมทั้งวินิจฉัย ให้คำแนะนำหรือกำหนดวิธีปฏิบัติได้ตามความจำเป็น

/ ข้อ 5. วิธีปฏิบัติทางบัญชี...

ข้อ 5. วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุน

1. การรับบริจาคเงินสด

1.1 กรณีผู้บริจาคมิได้กำหนดให้ใช้เพื่อการใดการหนึ่ง ให้เดบิตบัญชีเงินสดตามจำนวนที่ได้รับ และเครดิตบัญชีทุนสำรอง และเมื่อนำเงินสดที่ได้รับบริจาคไปใช้ ให้ปฏิบัติดังนี้

1.1.1 เมื่อนำไปใช้จ่ายในการดำเนินงาน ให้เดบิตบัญชีค่าใช้จ่ายตามประเภทที่ใช้จ่ายนั้นและเครดิตบัญชีเงินสด

1.1.2 เมื่อนำไปจัดหาสินทรัพย์ ให้เดบิตบัญชีสินทรัพย์ประเภทนั้นและเครดิตบัญชีเงินสด และหากสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรต้องจ่ายเงินสมทบจากทุนดำเนินงานหรือทุนสะสมตามข้อบังคับเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์นั้น ให้บันทึกจำนวนเงินที่ต้องจ่ายสมทบไปนั้นเป็นส่วนหนึ่งของราคาทุนของสินทรัพย์โดยเดบิตไว้ในบัญชีสินทรัพย์ พร้อมกับโอนลดยอดบัญชีทุนสะสมตามข้อบังคับที่จ่ายสมทบไปนั้นเข้าบัญชีทุนสำรอง

หากสินทรัพย์ที่จัดหามาด้วยเงินรับบริจาคเป็นประเภทที่ต้องคิดค่าเสื่อมราคาหรือเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ต้องตัดจ่ายในวันสิ้นปีทางบัญชี ให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์นั้นตามอายุการใช้งาน สำหรับค่าตัดจ่ายให้คำนวณตามอายุการให้ประโยชน์ แต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ ให้ตัดจ่ายได้ไม่เกิน 20 ปี สำหรับการคำนวณค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจ่ายดังกล่าวให้คำนวณจากมูลค่าสินทรัพย์ที่จัดหามาด้วยเงินรับบริจาครวมกับเงินที่จ่ายสมทบเพิ่มเติม(ถ้ามี) และนำไปบันทึกไว้ในบัญชีค่าเสื่อมราคาหรือบัญชีค่าตัดจ่าย (ตามแต่กรณี)

1.2 กรณีผู้บริจาคกำหนดให้ใช้เพื่อการใดการหนึ่ง ให้เดบิตบัญชีเงินสดตามจำนวนที่ได้รับ และเครดิตบัญชีทุนเพื่อการนั้น ซึ่งเป็นบัญชีที่แสดงให้เห็นถึงภาระผูกพันที่สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรจะต้องดำเนินการนำทุนเพื่อการนั้นไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค โดยยอดคงเหลือในบัญชีดังกล่าวจะแสดงไว้ในงบดุลภายใต้หัวข้อ "หนี้สินอื่น" และเมื่อนำเงินสดที่ได้รับบริจาคไปใช้จ่าย ให้ปฏิบัติดังนี้

1.2.1 เมื่อนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ให้ลงจ่ายเงินสดแล้วหักจากบัญชีทุนเพื่อการนั้นเพียงจำนวนไม่เกินเงินรับบริจาคที่มีอยู่ เพื่อให้ทุนเพื่อการนั้นหมดสิ้นไป

1.2.2 เมื่อนำไปจัดหาสินทรัพย์ ให้เดบิตบัญชีสินทรัพย์ประเภทนั้นและเครดิตบัญชีเงินสด และหากสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรต้องจ่ายเงินสมทบจากทุนดำเนินงานหรือทุนสะสมตามข้อบังคับเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ 1.1.2

หากสินทรัพย์ที่จัดหามาด้วยเงินรับบริจาคเป็นประเภทต้องคิดค่าเสื่อมราคาหรือเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ต้องตัดจ่ายในวันสิ้นปีทางบัญชี ให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์นั้นตามอายุการใช้งาน สำหรับค่าตัดจ่ายให้คำนวณตามอายุการให้ประโยชน์ แต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ให้ตัดจ่ายได้ไม่เกิน 20 ปี และนำไปบันทึกไว้ในบัญชีค่าเสื่อมราคาหรือบัญชีค่าตัดจ่าย (ตามแต่กรณี) พร้อมทั้งโอนลดยอดบัญชีทุนเพื่อการนั้นไปบันทึกเป็นรายได้ตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้น โดยปฏิบัติดังนี้

ก. ค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจ่ายที่คำนวณได้จากสินทรัพย์ที่จัดหามาด้วยเงินรับบริจาครวมกับเงินที่จ่ายสมทบเพิ่มเติม (ถ้ามี) ให้บันทึกไว้ในบัญชีค่าเสื่อมราคาหรือบัญชีค่าตัดจ่าย (ตามแต่กรณี)

ข. ให้โอนลดยอดบัญชีทุนเพื่อการนั้นไปบันทึกเป็นรายได้จากการอุดหนุน / รับบริจาค ตามจำนวนค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจ่ายที่คำนวณจากสินทรัพย์ที่จัดหามาด้วยเงินอุดหนุน/รับบริจาค เพื่อให้สหกรณ์มีรายได้ไปชดเชยกับค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจ่ายสินทรัพย์ดังกล่าว

2. การรับบริจาคที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน

2.1 กรณีสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคเป็นประเภทที่ไม่ต้องคิดค่าเสื่อมราคาในวันสิ้นปีบัญชี ได้แก่ ที่ดิน

2.1.1 เมื่อรับมอบสินทรัพย์ ให้เดบิตบัญชีที่ดิน และเครดิตบัญชีทุนสำรอง โดยมูลค่าที่ดินที่ได้รับบริจาคให้ถือตามมูลค่ายุติธรรม

2.1.2 หากสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรต้องจ่ายเงินสมทบจากทุนดำเนินงานหรือทุนสะสมตามข้อบังคับเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินนั้น ให้บันทึกจำนวนเงินที่ต้องจ่ายสมทบไปนั้นเป็นส่วนหนึ่งของราคาทุนของที่ดินดังกล่าวโดยเดบิตไว้ในบัญชีที่ดิน พร้อมกับโอนลดยอดบัญชีทุนสะสมตามข้อบังคับที่จ่ายสมทบไปนั้นเข้าบัญชีทุนสำรอง

2.2 กรณีสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคเป็นประเภทที่ต้องคิดค่าเสื่อมราคาหรือเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ต้องตัดจ่ายในวันสิ้นปีบัญชี

2.2.1 เมื่อรับมอบสินทรัพย์ ให้เดบิตบัญชีสินทรัพย์ประเภทนั้น และเครดิตบัญชีรายได้จากการอุดหนุน / รับบริจาคหรือการรับรู้ โดยมูลค่าสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคให้ถือตามมูลค่ายุติธรรม

2.2.2 หากสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรต้องจ่ายเงินสมทบจากทุนดำเนินงานหรือทุนสะสมตามข้อบังคับเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์นั้น ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ 2.1.2

2.2.3 การคำนวณค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจ่าย ให้คำนวณจากมูลค่าสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาครวมกับเงินที่จ่ายสมทบเพิ่มเติมเพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน (ถ้ามี) โดยค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ให้คำนวณตามอายุการใช้งาน สำหรับค่าตัดจ่ายให้คำนวณตามอายุการให้ประโยชน์ แต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนายทะเบียน สหกรณ์ ว่าด้วย การบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ให้ตัดจ่ายได้ไม่เกิน 20 ปี และนำไปบันทึกไว้ในบัญชีค่าเสื่อมราคาหรือบัญชีค่าตัดจ่าย (ตามแต่กรณี) พร้อมกับให้รับรู้รายได้จากการอุดหนุน / รับบริจาคหรือการรับรู้เป็นรายได้ตามจำนวนค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจ่ายที่คำนวณจากสินทรัพย์ที่จัดหามาด้วยเงินอุดหนุน/รับบริจาค เพื่อให้สหกรณ์มีรายได้ไปชดเชยกับค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจ่ายสินทรัพย์ดังกล่าว

2.2.4 หากสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรมีความประสงค์จะเลิกใช้สินทรัพย์ที่ได้รับบริจาค โดยสินทรัพย์ดังกล่าวยังไม่หมดอายุการใช้งาน ให้ปฏิบัติดังนี้

- ในปีที่เลิกใช้สินทรัพย์รับบริจาค ให้คิดค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจ่ายตั้งแต่วันต้นปีบัญชีถึงวันที่เลิกใช้ พร้อมกับรับรู้รายได้จากการอุดหนุน / รับบริจาคหรือการรับรู้เป็นรายได้ตามระยะเวลาตั้งแต่วันต้นปีถึงวันที่เลิกใช้
- โอนปิดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์รับบริจาคที่เลิกใช้ และรับรู้ผลต่างเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในปีที่มีการเลิกใช้

3. การรับบริจาคสินค้า

3.1 เมื่อรับมอบสินค้า ให้เดบิตบัญชีสินทรัพย์รับบริจาค (แสดงรายการเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นในงบดุล) และเครดิตบัญชีรายได้จากการอุดหนุน / รับบริจาคหรือการรับรู้ (แสดงรายการเป็นหนี้สินอื่นในงบดุล) สำหรับมูลค่าสินค้าที่ได้รับบริจาคให้ถือตามมูลค่ายุติธรรม ณ วันรับมอบ

3.2 หากนำสินค้าที่ได้รับบริจาคไปจำหน่าย ให้เดบิตบัญชีเงินสดหรือบัญชีลูกหนี้ (ตามแต่กรณี) และเครดิตบัญชีรายได้จากการขายสินทรัพย์รับบริจาค (แสดงรายการเป็นรายได้อื่นในงบกำไรขาดทุน) พร้อมกับบันทึกลดยอดสินทรัพย์รับบริจาคที่นำออกจำหน่าย โดยหักจากบัญชีรายได้จากการอุดหนุน / รับบริจาคหรือการรับรู้เพียงเท่ามูลค่ายุติธรรม ณ วันรับมอบสินทรัพย์รับบริจาคของจำนวนสินค้าที่จำหน่ายได้นั้น

อนึ่ง หากมีการกำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการนำเงินที่ได้จากการขายสินทรัพย์รับบริจาคดังกล่าวไปใช้เพื่อการใดการหนึ่ง ให้โอนปิดบัญชีรายได้จากการขายสินทรัพย์รับบริจาคไปบันทึกในบัญชีทุนเพื่อการนั้น

3.3 หากนำสินค้าที่ได้รับบริจาคไปใช้ในการดำเนินงานหรือแจกจ่าย ให้บันทึกลดยอดสินค้ารับบริจาค โดยหักจากบัญชีรายได้จากการอุดหนุน / รับบริจาคหรือการรับรู้เพียงเท่ามูลค่ายุติธรรม ณ วันรับมอบสินค้ารับบริจาคของจำนวนสินค้าที่นำออกไปใช้หรือที่นำออกไปแจกจ่ายนั้น

ข้อ 6. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุน ในปีที่ได้รับเงินบริจาคให้เปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับรายการสินทรัพย์รับบริจาคที่มีนัยสำคัญว่าได้รับบริจาคสินทรัพย์ประเภทใดจากใคร เป็นจำนวนเงินเท่าใด สำหรับกรณีที่นำเงินรับบริจาคไปจัดหาสินทรัพย์และต้องจ่ายเงินสมทบ ให้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมด้วยว่า สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรต้องจ่ายเงินสมทบไปเป็นจำนวนเท่าใด เพื่อให้ได้สินทรัพย์ประเภทใด มูลค่าเท่าใด

ข้อ 7. เงินรับบริจาคหรือเงินอุดหนุนที่สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรได้รับตาม 1.2 หากเป็นจำนวนเงินที่มีนัยสำคัญ ให้เปิดเผยเงินฝากธนาคารแยกไว้ต่างหาก และเมื่อเกิดดอกผลขึ้นในระหว่างนำเงินดังกล่าวไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค/อุดหนุนแต่ยังไม่เสร็จสิ้นให้นำดอกผลดังกล่าวทบเข้าไปในบัญชีทุนเพื่อการนั้น เพื่อให้บังเกิดประโยชน์ในการใช้จ่ายหรือจัดหาสินทรัพย์ตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

ข้อ 8. สินทรัพย์ที่สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุนก่อนที่ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้และสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรได้บันทึกสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคไว้ในทะเบียนสินทรัพย์แทนการบันทึกไว้ในบัญชีสินทรัพย์ สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรอาจเปลี่ยนมาปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้

ประกาศ ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

(ลงชื่อ) **สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์**

(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

พนักงานเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์